

**UCHWAŁA NR XLI/353/2014  
RADY MIEJSKIEJ W RZEPINIE**

z dnia 25 marca 2014 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014-2020”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 roku poz. 594 z późniejszymi zmianami) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 roku poz. 182 z późniejszymi zmianami) Rada Miejska w Rzepinie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014-2020”, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rzepina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady  
Miejskiej

**Robert Łukaszewicz**

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLI/353/2014  
Rady Miejskiej w Rzepinie  
z dnia 25.03.2014r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA  
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH  
DLA GMINY RZEPIN  
NA LATA 2014 -2020**

Spis treści

**Wstęp**

**I. Procedura tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.**

- 1. Założenia metodologiczne Strategii.**
- 2. Prawne uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.**
  - 2.1 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.**
  - 2.2 Ustawa o pomocy społecznej.**
  - 2.3 Ustawa o zatrudnieniu socjalnym.**
  - 2.4 Ustawa o spółdzielniach socjalnych.**
  - 2.5 Ustawa o świadczeniach rodzinnych.**
  - 2.6 Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.**
  - 2.7 Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.**
  - 2.8 Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.**
  - 2.9 Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.**
  - 2.10 Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
  - 2.11 Strategia Rozwoju Gminy Rzepin na lata 2008 – 2015.**
  - 2.12 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słubickiego na lata 2014 – 2020.**

**II. Diagnoza problemów społecznych gminy Rzepin.**

- 3. Ogólna charakterystyka gminy Rzepin.**
  - 3.1 Charakterystyka potencjału demograficznego.**
  - 3.2 Mieszkalnictwo i warunki mieszkaniowe.**
  - 3.3 Edukacja.**
  - 3.4 Ochrona zdrowia.**
  - 3.5 Kultura, sport, organizacje pozarządowe.**
  - 3.6 Pomoc społeczna.**
    - 3.6.1 Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie.**
- 4. Problemy społeczne.**
  - 4.1 Bezrobocie.**
  - 4.2 Bezdomność.**
  - 4.3 Niepełnosprawność.**
  - 4.4 Ubóstwo.**

**4.5 Problemy opiekuńczo – wychowawcze.**

**4.6 Przemoc w rodzinie.**

**4.7 Alkoholizm.**

**4.8 Sytuacja osób starszych.**

**5. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.**

### **III. Analiza SWOT**

#### **IV. Część programowa.**

**6. Misja.**

**7. Związek misji z celami strategicznymi.**

**8. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.**

**9. Wskaźniki monitoringu stopnia realizacji Strategii.**

**10. Ewaluacja Strategii.**

**11. Finansowanie Strategii.**

**12. Struktura zarządzania Strategią.**

### **Wstęp**

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2014 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.): „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Pod wpływem przeobrażeń ekonomiczno-społecznych polityka społeczna w Polsce ulega przekształcaniu – od modelu typowo opiekuńczego, z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym, do modelu pośredniego, wzmacniającego indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los. W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności radzenia sobie z problemami. Ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014 - 2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego jej mieszkańców w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem.

Jako element żywy Strategia podlegać będzie ciągłym zmianom ponieważ pojawiać się będą nowe, ważne cele, a część straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie wskaźnikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, grup społecznych do zmiany społecznej, w którym to procesie współdziałać będą instytucje i organizacje zarówno administracji samorządowej, rządowej i organizacje pożytku publicznego zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz szeroko rozumianą integracją społeczną.

### **I. Procedura tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**

#### **1. Założenia metodologiczne Strategii**

Rozwiązywanie problemów społecznych to wprowadzanie optymalnych sposobów reagowania w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i minimalizowania ich skutków wśród społeczności gminy Rzepin. Z uwagi na duży potencjał wiedzy oraz doświadczenia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, odpowiedzialność za opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014-2020 przekazano Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rzepinie.

Wyjściowym materiałem diagnostycznym dla budowanej strategii była analiza badawcza problemów społecznych na podstawie dokumentacji będącej w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie. Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy Rzepin korzystał również z licznych informacji pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Rzepinie oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Przy opracowywaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wykorzystano Metodę Aktywnego Planowania Strategicznego. W języku niemieckim określana jako Ziel Orientiere Projekt – Planung (ZOPP), natomiast w języku angielskim Goal Oriented Project Planning (GOPP). Istotą MAPS jest założenie, że

informacja i wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje, ale poszczególne jej elementy są nieskoordynowane oraz nieuporządkowane, a ponadto rozproszone w różnych instytucjach, organizacjach i umysłach lokalnych ekspertów. Punktem wyjścia była jednak analiza sytuacji (SWOT) polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacji problemów grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu.

Strategia jest dokumentem planistycznym uwzględnia program pomocy społecznej i projekty, które zostały przyjęte do realizacji, bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Programy i projekty stanowią integralną część niniejszej Strategii. Aktualizacja tej części Strategii będzie miała miejsce każdorazowo w pracach nad ewaluacją poszczególnych programów i projektów oraz ewaluacją samej strategii.

Strategia ma charakter otwarty, zawiera w sobie założenie ciągłego doskonalenia zawartych w niej zapisów, modyfikacji kierunków działań oraz sposobów realizacji założonych celów. Dobrze opracowana Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów

ze sfery społecznej dla których stanowi potencjalne uzasadnienie.

## **2. Prawne uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.**

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014 - 2020 opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi. Poniżej przedstawiono kluczowe dla ww. dokumentu, akty prawne z krótką charakterystyką zagadnień, które są szczególnie istotne dla funkcjonowania Strategii.

### **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym państwa polskiego oraz fundamentem państwa i systemu prawnego. To ona określa podstawowe prawa

i wolności obywatelskie, a także gwarantuje poszanowanie praw osobistych, politycznych, ekonomicznych oraz socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja obejmuje dobro rodziny. Konstytucja Rzeczypospolitej Polski mówi, że wszyscy obywatele są równi wobec prawa i obowiązków. Mają prawo do równego ich traktowania i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiać im życie w warunkach odpowiednich godności człowieka.

### **Ustawa o pomocy społecznej**

Od 1 maja 2004 r. obowiązuje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.). Ustawodawca definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości. Ustawa o pomocy społecznej określa

zadania w zakresie pomocy społecznej, organizację pomocy, rodzaje świadczeń, a także zasady i tryb ich udzielania. Określa również materialno-prawne przesłanki udzielania świadczeń z pomocy społecznej z tytułu:

1. Ubóstwa,
2. Sieroctwa,
3. Bezdomności,
4. Bezrobocia,
5. Niepełnosprawności,
6. Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. Przemocy w rodzinie,
8. Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. Braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,

11. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
12. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. Alkoholizmu lub narkomanii,
14. Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
15. Klęski żywiołowej lub ekologicznej.

### **Ustawa o zatrudnieniu socjalnym**

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.) kładzie szczególny nacisk na edukację oraz aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem.

### **Ustawa o spółdzielniach socjalnych**

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 651 z późn. zm.) kompleksowo reguluje kwestię funkcjonowania spółdzielni pracy. W myśl cytowanej ustawy spółdzielnia pracy to forma prawna podmiotu łączącego w sobie cechy przedsiębiorstwa oraz organizacji pozarządowej, mająca umożliwić jej członkom, którymi muszą być w 50% osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy. Spółdzielnia socjalna, jako rodzaj spółdzielni pracy, opiera się na zasadzie osobistego świadczenia pracy przez jej członków.

### **Ustawa o świadczeniach rodzinnych**

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. tj. z 2013 r., poz. 1456 ze zm.) reguluje przyznawanie i wypłatę świadczeń z poza systemu ubezpieczeń. Świadczenia przyznawane zgodnie z powyższą Ustawą są w całości finansowane ze środków budżetu państwa. W myśl ustawy o świadczeniach rodzinnych istnieje jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenia opiekuńcze tj. zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne, oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

### **Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego**

Według ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375, z późn. zm.) tytułową ochronę zapewniają organy administracji rządowej, samorządowej, instytucje do tego powołane oraz stowarzyszenia, fundacje, związki wyznaniowe, a także inne osoby fizyczne i prawne. W świetle ustawy, ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

1. Promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
2. Zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
3. Kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

### **Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie**

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.) jest szczególnie ważnym aktem z punktu widzenia działalności i tworzenia organizacji pozarządowych w Polsce.

Ustawa szczegółowo reguluje:

1. Prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
2. Uzyskanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
3. Nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
4. Wolontariat.

## **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356) powierza gminie najwięcej kompetencji i zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz wychowaniu w trzeźwości jako jednostce administracyjnej będącej najbliższej społeczeństwa lokalnego. Do zadań tych należy:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

## **Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) określa następujące zadania gminy w tym obszarze:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

**Zespół interdyscyplinarny** do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie ma za zadanie diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Zespół Interdyscyplinarny realizuje swoje cele m.in. poprzez opracowywanie i realizację indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

## **Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej**

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. tj. z 2013 r. poz. 135 ze zm.), nakłada nowe obowiązki na administrację publiczną. W myśl powyższej ustawy obowiązkiem gminy jest zapewnienie wsparcia rodzinie z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie: a) pracy z rodziną, tj.: takich jak: konsultacje, poradnictwo specjalistyczne, terapia, mediacje, usługi opiekuńcze, pomoc prawna, a także pomoc ze strony asystenta rodziny, b) pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci poprzez placówkę wsparcia dziennego oraz rodzinę wspierającą. Szczegółowe zadania gminy zostały określone w art. 176 ustawy i należą do nich:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
  - 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- przez:
- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- 4) finansowanie:
- a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ustawie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy,
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w ustawie.

### **Strategia Rozwoju Gminy Rzepin na lata 2008-2015**

Strategia Rozwoju Gminy Rzepin jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Jest to dokument, którego celem jest wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju gminy. Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Strategia umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi, zwykle ograniczonymi, zasobami gminy, takimi jak: środowisko przyrodnicze, zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe.

### **2.12 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Ślubickiego na lata 2014-2020.**

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem, który wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej. Polityka społeczna natomiast to zespół długofalowych działań mających na celu zaspokojenie potrzeb społecznych oraz rozwiązywania problemów społecznych. Instytucją polityki społecznej, której zadaniem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie potrafią pokonać wykorzystując własne siły, możliwości, uprawnienia i zasoby, jest pomoc społeczna.

## **II. Diagnoza problemów społecznych gminy Rzepin**

### **3. Ogólna charakterystyka gminy Rzepin**

Gmina Rzepin położona jest w zachodniej części Polski, w strefie przygranicznej z Niemcami. Odległość Rzepina do najbliższego przejścia granicznego Frankfurt Oder / Ślubice oraz Świecko wynosi ok. **20 km**.

Gmina stanowi część województwa lubuskiego, wchodząc w skład powiatu ślubickiego. W latach 1975-1998 administracyjnie Gmina należała do woj. gorzowskiego.

Miasto i Gmina Rzepin sąsiaduje z następującymi Gminami:

- o na zachodzie z Gminą Ślubice,
- o na południu z Gminą Cybinka,
- o na wschodzie z Gminą Torzym,
- o na wschodzie z Gminą Ośno Lubuskie,
- o na północy z Gminą Górzycą.

Położenie siedziby Gminy - Rzepina określają następujące współrzędne geograficzne: 52° 21' N 14° 50' E. Rozciągłość południkowa Gminy, z północy na południe, osiąga wartość 10' 20", a rozciągłość równoleżnikowa, ze wschodu na zachód, 15' 10". Rozciągłość Gminy z północy na południe wynosi ok. 19 km, a ze wschodu na zachód ok. 17,5 km.

Największym ośrodkiem osadniczym Gminy jest miasto Rzepin. W mieście znajduje się siedziba władz samorządowych. Gminę podzielono na dziesięć sołectw. Gmina zajmuje obszar o powierzchni 191,11 km<sup>2</sup>. Pod względem wielkości należy do średnich Gmin województwa.

Rzepin jest ważnym węzłem komunikacyjnym komunikacji kolejowej i drogowej. W Rzepinie krzyżują się linie kolejowe ze wschodu na zachód (trasa międzynarodowa relacji Moskwa - Warszawa - Berlin) i z północy na południe, Szczecin - Śląsk, stanowiąc element Nadodrzańskiej Magistrali Węglowej. W Rzepinie znajduje się ostatnia stacja przeładunkowa na pograniczu zachodnim.

Gmina położona jest przy drodze krajowej nr 2, będącej częścią łączącej Europę Zachodnią i Wschodnią trasy tranzytowej E-30 oraz przy drogach wojewódzkich Nr 134 i 139.

Gmina charakteryzuje się atrakcyjnym położeniem turystyczno-przyrodniczym. Ukształtowanie powierzchni Gminy, tak jak inne obszary pojezierzy, cechuje bogactwo form, które swą genezę zawdzięczają działalności lądolodu skandynawskiego, wód roztopowych, procesom peryglacjalnym i działalności rzek. W obrębie tego obszaru można wyróżnić trzy jednostki morfologiczne. Są nimi wysoczyzna moreny dennej, równina sandrowa, dolina rzeki Hanki. Cechą charakterystyczną Gminy Rzepin jest znaczny stopień lesistości, przekraczający połowę całego obszaru Gminy. Najważniejszą formacją leśną jest tzw. Puszcza Rzepińska.

### **Charakterystyka potencjału demograficznego**

Gmina Rzepin należy do grupy średniej wielkości Gmin miejsko-wiejskich. Obszar Gminy zamieszkuje 9887 osób (stan z dnia 31.12.2013 r.). Wśród ogółu mieszkańców Gminy nieznacznie więcej jest kobiet – w 2013 roku stanowiły one 51,20% ogółu ludności, czyli 5 057 osób, przy 4 820 mieszkańcach płci męskiej.

| <b>Stan ludności - Gmina ogółem</b> | <b>2009</b> | <b>2010</b> | <b>2011</b> | <b>2012</b> | <b>2013</b> |
|-------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Ludność ogółem                      | 9943        | 9989        | 9943        | 9985        | 9887        |
| Mężczyźni                           | 4848        | 4876        | 4859        | 4833        | 4820        |
| Kobiety                             | 5095        | 5113        | 5084        | 5052        | 5057        |

Tabela. Stan ludności Gminy Rzepin w ujęciu ogólnym, w latach 2009-2013

W 2013r. sołectwa w Gminie Rzepin zamieszkiwały 3 235 osoby, przy czym nie zaznaczyła się przewaga liczebna żadnej z płci.

| <b>Stan ludności - obszar wiejski</b> | <b>2009</b> | <b>2010</b> | <b>2011</b> | <b>2012</b> | <b>2013</b> |
|---------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Ludność ogółem                        | 3251        | 3250        | 3275        | 3229        | 3235        |
| Mężczyźni                             | 1618        | 1620        | 1624        | 1611        | 1608        |
| Kobiety                               | 1633        | 1630        | 1651        | 1618        | 1627        |

Tabela. Stan ludności Gminy Rzepin zamieszkującej obszar wiejski, w latach 2009-2013

| <b>Rok</b>                | <b>2009</b> | <b>2010</b> | <b>2011</b> | <b>2012</b> | <b>2013</b> |
|---------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>Liczba urodzeń</b>     | 130         | 109         | 111         | 106         | 112         |
| <b>Liczba zgonów</b>      | 100         | 73          | 95          | 92          | 91          |
| <b>Przyrost naturalny</b> | 30          | 36          | 16          | 14          | 21          |

Tabela. Przyrost naturalny mieszkańców Gminy Rzepin, w latach 2009-2011

### **Mieszkalnictwo i warunki mieszkaniowe**

Zasoby komunalne w Gminie Rzepin są niewystarczające. W posiadaniu Gminy Rzepin znajduje się 256 mieszkań komunalnych oraz 33 lokale socjalne. Gmina potrzebuje pilnie zarówno mieszkań socjalnych, które mogłyby być wykorzystane, jako mieszkania dla osób nie mających gdzie mieszkać, jak i potrzeba jest zwiększenia zasobów mieszkań komunalnych. Na rok 2014 zakwalifikowano do przyznania lokalu socjalnego wstępnie 10 rodzin, natomiast na przydział lokalu komunalnego zakwalifikowano 11 rodzin. Wniosków składanych przez mieszkańców Gminy Rzepin jest wiele, jednakże nie wszystkie osoby je składające kwalifikują się do tego, by mieszkanie otrzymać.

Zapewnienie wsparcia materialnego w formie dodatków mieszkaniowych najuboższym mieszkańcom Gminy to jeden z elementów działań podejmowanych przez samorząd. Szczegółowo przyznawanie dodatku mieszkaniowego reguluje ustawa o dodatkach mieszkaniowych. Wypłacone dodatki mieszkaniowe w liczbach w Gminie Rzepin przedstawia poniższa tabela:

|                                                  |           |
|--------------------------------------------------|-----------|
| <b>Dodatki mieszkaniowe (rok 2013)</b>           |           |
| Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych       | 567       |
| Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w zł) | 79.614,00 |

Tabela. Dodatki mieszkaniowe w roku 2013

W związku ze stale rosnącymi kosztami utrzymania, kryzysem gospodarczym powodującym utratę miejsc pracy, niepełne wynagrodzenie za pracę oraz inne okoliczności przewiduje się dalszy wzrost wypłacanych dodatków mieszkaniowych.

### Edukacja

W Gminie Rzepin istnieje dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych, których oferta jest systematycznie rozwijana zgodnie z potrzebami mieszkańców. Poniższe zestawienie stanowi katalog instytucji oświatowych na terenie Gminy Rzepin.

#### *Organizacja placówek przedszkolnych na terenie gminy według stanu na rok szkolny 2013/2014*

|                         |                    | <b>Przedszkole<br/>Samorządowe<br/>nr 2</b> | <b>Przedszkole<br/>Samorządowe<br/>nr 3</b> | <b>Oddział<br/>Przedszkolny<br/>w Kowalowie</b> | <b>Razem</b> |
|-------------------------|--------------------|---------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------------|--------------|
| <b>Liczba oddziałów</b> |                    | <b>5</b>                                    | <b>5</b>                                    | <b>2</b>                                        | <b>12</b>    |
| <b>Liczba dzieci</b>    |                    | <b>128</b>                                  | <b>129</b>                                  | <b>47</b>                                       | <b>304</b>   |
| <b>w tym<br/>dzieci</b> | <b>„0”</b>         | <b>91</b>                                   | <b>78</b>                                   | <b>25</b>                                       | <b>194</b>   |
|                         | <b>poniżej „0”</b> | <b>37</b>                                   | <b>51</b>                                   | <b>22</b>                                       | <b>110</b>   |

#### *Organizacja szkół na terenie gminy według stanu na rok szkolny 2013/2014*

|                           |                  | <b>SP nr 1<br/>Rzepin</b> | <b>SP<br/>Kowalów</b> | <b>Gimnazjum<br/>Kowalów</b> | <b>Gimnazjum<br/>Rzepin</b> | <b>LO<br/>Rzepin</b> | <b>Internat<br/>przy LO</b> |
|---------------------------|------------------|---------------------------|-----------------------|------------------------------|-----------------------------|----------------------|-----------------------------|
| <b>Liczba<br/>uczniów</b> | <b>Klasa I</b>   | 87                        | 26                    | 30                           | 82                          | 71                   |                             |
|                           | <b>Klasa II</b>  | 59                        | 31                    | 15                           | 76                          | 53                   |                             |
|                           | <b>Klasa III</b> | 84                        | 31                    | 22                           | 67                          | 75                   |                             |
|                           | <b>Klasa IV</b>  | 89                        | 21                    |                              |                             |                      |                             |
|                           | <b>Klasa V</b>   | 73                        | 36                    |                              |                             |                      |                             |
|                           | <b>Klasa VI</b>  | 64                        | 20                    |                              |                             |                      |                             |
|                           | <b>Razem</b>     | 456                       | 165                   | 67                           | 225                         | 199                  |                             |
| <b>Liczba<br/>oddz.</b>   | <b>Klasa I</b>   | 4                         | 1                     | 2                            | 3                           | 3                    |                             |
|                           | <b>Klasa II</b>  | 3                         | 2                     | 1                            | 3                           | 2                    |                             |
|                           | <b>Klasa III</b> | 4                         | 2                     | 1                            | 3                           | 3                    |                             |
|                           | <b>Klasa IV</b>  | 4                         | 1                     |                              |                             |                      |                             |
|                           | <b>Klasa V</b>   | 3                         | 2                     |                              |                             |                      |                             |
|                           | <b>Klasa VI</b>  | 3                         | 1                     |                              |                             |                      |                             |
|                           | <b>Razem</b>     | 21                        | 9                     | 4                            | 9                           | 8                    | 43                          |

Na terenie Gminy Rzepin edukacją młodzieży zajmuje się także **Technikum Leśne im. prof. Jana Miklaszewskiego w Staroście**

Technikum Leśne - 4 letnie, kształci w zawodzie technik-leśnik. Od września 2012r. każdy uczeń zdobywa dwie kwalifikacje:

1. Ochrona i zagospodarowanie zasobów leśnych,

2. Użytkowanie zasobów leśnych.

Każdy uczeń ma możliwość uzyskania dodatkowych kwalifikacji honorowanych w krajach Unii Europejskiej:

1. Drwal i operator pilarki spalinowej.

2. Uprawnienia łowieckie.

3. Operator hydraulicznych urządzeń załadowniczych.

4. Prawo jazdy kategorii T.

5. Pierwsza pomoc przedmedyczna.

Uczniowie mają również możliwość korzystania z bardzo szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych :

- Koło Miłośników Lasu

- Koło Teatralne

- Koło Sygnalistów i Tradycji Łowieckich

- Koło Entomologii Leśnej

- Koło Ornitologiczne

- Koło Fotograficzne

- Sekcje:

Piłka nożna halowa

Piłka koszykowa

Piłka siatkowa dziewcząt

Piłka siatkowa chłopców

Piłka ręczna

Szachy

O przyjęcie do Technikum Leśnego ubiegało się :

- w roku 2011 – 3 kandydatów na jedno miejsce,

- w roku 2012 - 2 kandydatów na jedno miejsce,

- w roku 2013 - 3 kandydatów na jedno miejsce.

Obecnie w TL Starościan uczą się 211 uczniów.

### **Ochrona zdrowia**

**Na terenie Gminy Rzepin działają następujące placówki:**

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ESKULAP" w Rzepinie**, przy **ulicy Słubickiej**. ZOZ ma podpisany kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenia w ramach podstawowej opieki medycznej. Ośrodek czynny jest w dni powszednie w godz.: 8.00-18.00. **tel. 095 759 63 18.**

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ATIS" w Rzepinie**, przy **ulicy Dworcowej**. ZOZ ma podpisany kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenia w ramach podstawowej opieki medycznej. Ośrodek czynny jest w dni powszednie w godz.: 8.00-18.00. **tel. 095 759 77 34.**

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kowalowie "ATIS".**  
Pacjenci przyjmowani są w dni powszednie w godz.: 8.00-18.00.

W ramach NZOZ działa **Zespół Wyjazdowy RATOWNICTWA MEDYCZNEGO**. Zespół Wyjazdowy Ratownictwa Medycznego udziela pomocy w stanach zagrożenia życia. Tel. **999** lub **112**

**Poradnia chirurgiczna w Rzepinie** przy **ul. Słubickiej** w Budynku Pogotowia działa w ramach Kontraktu z NFZ.  
Czynna jest w poniedziałki, środy i piątki w godz.: 8.00-10.00.

**Poradnia Ginekologiczna** w ramach SPZOZ w **Słubicach** czynna w poniedziałki i czwartki w godz.: 7.30 - 11.00 w Oddziale Pomocy Doraźnej w Rzepinie.

**Pielęgniarki Środowiskowe** wykonują codziennie wizyty patronażowe, odwiedzają przewlekle chorych.

**Punkt rehabilitacyjny w Rzepinie.** W ramach NFZ udzielane są świadczenia zdrowotne polegające na interdyscyplinarnych, kompleksowych działaniach usprawniających, które służą zachowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia.

**Gabinet Stomatologiczny w Rzepinie przy ul. B. Chrobrego,** który posiada umowę z NFZ.

Oprócz ośrodków zdrowia, działalność usługową na terenie Gminy Rzepin prowadzą 4 apteki.

#### **Kultura, sport, organizacje pozarządowe**

**Miejski Dom Kultury w Rzepinie** - placówka funkcjonuje od stycznia 2005r. – wówczas Rada Miejska w Rzepinie powołała do życia samorządową instytucję kultury pod nazwą Miejski Dom Kultury w Rzepinie.

Podstawowym przedmiotem działania MDK jest:

edukacja kulturalna i wychowanie poprzez kulturę,

tworzenie i udostępnianie dóbr kultury,

tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowanie wiedzą i sztuką,

tworzenie warunków do korzystania z twórczości filmowej.

Pod czujną opieką instruktorów przy MDK działają: zespoły muzyczne, grupy taneczne, recytatorskie i teatralne. Swoimi występami uatrakcyniają miejskie i gminne imprezy oraz festyny. Uczestniczą w przeglądach i festiwalach, zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia, tym samym reprezentują Gminę Rzepin na szczeblach regionalnych, wojewódzkich i ogólnopolskich.

**Miejska Biblioteka Publiczna w Rzepinie** jest instytucją kultury wpisaną do rejestru instytucji kultury RIK 2/05 01.09.2005 r. Sieć biblioteczną na terenie gminy Rzepin tworzy biblioteka w Rzepinie i dwie filie wiejskie w Kowalowie i Lubiechni Wielkiej. W roku 2012 księgozbiór z filii w Lubiechni Wielkiej został przewieziony do Drzeńska. Na początku 2013 r. zawieszono działalność filii w Lubiechni, a na bazie księgozbioru z filii utworzono punkt biblieczny w Wiejskim Domu Kultury w Drzeńsku.

**Zbiory biblieczne (dane na koniec 2012 r.) w sumie 30232 wol.**

**Lubiechnia Wielka – 6556**

**Kowalów – 8374**

**Rzepin – 15302**

**Czytelnicy: 1206 osoby, w tym 453 na filiach**

Ponadto czytelnicy mogą korzystać w bibliotece w Rzepinie z pięciu stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Zestawy posiadają oprogramowanie biurowe Microsoft Office.

Na infrastrukturę sportową Gminy Rzepin składa się 8 boisk sportowych, 3 hale sportowe, zespół boisk sportowych „Moje boisko Orlik 2012” w Rzepinie. Na terenie Gminy Rzepin m.in. funkcjonują następujące kluby oraz stowarzyszenia sportowe zrzeszające młodzież i dorosłych:

- **Klub Sportowy „Chrobry” Drzeńsko** - jest to najmłodszy klub piłkarski działający na terenie gminy Rzepin.
- **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy „Zorza” Kowalów** - działające stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez podejmowanie działań na rzecz promocji piłkarstwa amatorskiego i nieamatorskiego. Klub rozwija się w największym sołectwie gminy Rzepin grając mecze w hali sportowej przy ZS w Kowalowie oraz korzystając ze stadionu piłkarskiego przy ul. Radowskiej w Kowalowie.
- **Miejski Klub Sportowy „Steinpol Ilanka” Rzepin** - jest to stowarzyszenie, które powstało na bazie Miejskiego Klubu Sportowego Ilanka Rzepin, podstawowym zadaniem stowarzyszenia jest krzewienie kultury fizycznej wśród młodzieży i dorosłych na terenie Rzepina oraz wychowanie młodzieży przez kulturę fizyczną i sport. Cele realizowane są przez trzy działające sekcje: piłki nożnej, brydża sportowego oraz podnoszenia ciężarów. MKS Steinpol – Ilanka Rzepin wielokrotnie włączał się w imprezy oraz festyny gminne. Mecze piłkarskie niejednokrotnie wzbogacały programy imprez, a zawody rzepińskich Strong Manów są osławione już w całej gminie. Prężnie działa też sekcja brydża sportowego. Organizowane w Staroście turnieje i mitingi brydżowe gromadzą graczy nie tylko z Polski, ale także z zagranicy – Czech, Niemiec.

- **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy „Zieloni” Lubiechnia Wielka** – Klub Sportowy wsi Lubiechnia Wielka **istnieje od 1970 roku**. W lipcu 1970 roku przyjął nazwę „**ZIELONI**”. Filarem K.S. „Zieloni” jest drużyna piłkarska, która od kilku sezonów występuje w A klasie.
- **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej "Omega" w Rzepinie** - "Omega" jest stosunkowo młodym stowarzyszeniem, którego działalność polega na propagowaniu wśród społeczeństwa piłki siatkowej oraz koszykowej. Tworzona przez młodych ludzi angażuje się w życie gminy organizując festyny i zawody sportowe, m.in. rozgrywki amatorskiej ligi piłki siatkowej i koszykowej, Turnieje Piłki Siatkowej, Turnieje Amatorskiej Piłki Koszykowej dla mieszkańców miasta i gminy Rzepin, Turnieje Rekreacyjne dla przedszkolaków.
- **Klub Sportowy „Skate Junior Team” w Kowalowie** – członkowie klubu zajmują się przede wszystkim propagowaniem dyscypliny sportowej- jazdy na rolkach oraz zachęcaniem do aktywnego, rodzinnego spędzania wolnego czasu.

Mieszkańcy Gminy Rzepin coraz chętniej podejmują inicjatywy lokalne oraz wyrażają chęć w partycypacji w decyzjach ich społeczności lokalnych, a to z kolei powoduje dynamiczny przyrost jednostek typu non-profit powstających na terenie Gminy Rzepin. W gminie działa wiele organizacji pozarządowych skupiających osoby, które swoją pracą chcą osiągnąć wyznaczone cele. Najliczniejszą grupą organizacji są stowarzyszenia kultury fizycznej, które organizują aktywne spędzanie wolnego czasu mieszkańcom. Jedną z najprężniej działających organizacji pozarządowych w gminie jest Stowarzyszenie Seniorów Rzepińskich.

W gminie działają ponadto:

Związek Nauczycielstwa Polskiego,

Koło Łowieckie „Jelonek”,

Koła Gospodyń Wiejskich w Lubiechni Wielkiej, Kowalowie i Sułowie,

Ochotnicza Straż Pożarna w Rzepinie, Kowalowie i Lubiechni Wielkiej,

Koło PZW w Rzepinie,

Parafialny Zespół Caritas,

#### **Pomoc społeczna**

Pomoc społeczna stanowi istotną dziedzinę polityki społecznej państwa, mającą na celu umocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin oraz udzielenia im pomocy w przypadku trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień. Obowiązek realizacji pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej w zakresie przewidzianym ustawą o pomocy społecznej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

ubóstwa,

sieroctwa,

bezdomności,

bezrobocia,

niepełnosprawności,

długotrwałej lub ciężkiej choroby,

przemocy w rodzinie,

potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietność,

bezzradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,

trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,

alkoholizmu bądź narkomanii,

zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,

klęski żywiołowej lub ekologicznej,

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryterium dochodowego, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z w/w okoliczności. W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Kryterium dochodowym dla osoby samotnie gospodarującej jest dochód netto nie przekraczający kwoty 542 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 456 zł.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samodzielnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi. Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego albo klęski żywiołowej lub ekologicznej niezależnie od ich dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

#### **Pomoc społeczna polega w szczególności na:**

przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,

pracy socjalnej,

prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,

analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenie z pomocy społecznej,

realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,

rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie powołanym ustawą.

#### **ZADANIA WŁASNE GMINY:**

**Zgodnie z Art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:**

opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;

udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;

przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;

przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;

przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;

przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;

przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;

opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

praca socjalna;

organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;

tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;  
dożywianie dzieci;  
sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;  
kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;  
pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z ZK;  
sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;  
utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;  
przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;  
opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne

**Do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym należy:**

przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;  
przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;  
prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;  
podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;  
współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

**ZADANIA ZLECONE:**

**Zgodnie z Art. 18 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:**

organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;  
przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;  
prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;  
realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;  
przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w Art. 5a;  
przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP;  
wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki

**Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie**

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z Art. 17 ust 18 ustawy o pomocy społecznej. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Rzepinie w roku 2013 zatrudnionych ogółem było 14 osób. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym. Zgodnie z art. 116 ust. 1 może to być osoba, która posiada dyplom

ukończenia kolegium pracowników służb społecznych lub ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna, lub do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie. Należy podkreślić, iż przy zatrudnianiu pracowników przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie wszystkie wymogi ustawowe w zakresie kwalifikacji zawodowych są ściśle przestrzegane. Jest to konieczne ze względu na rosnące oczekiwania zarówno w stosunku do pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno- finansowej Ośrodka, głównie wskutek zwiększania liczby oraz dokonywania zmian w ramach realizowanych zadań. Dlatego istotne jest stałe doskonalenie zawodowe, poszerzanie posiadanej wiedzy i zdobywanie nowych umiejętności. Zgodnie z Art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalnych na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników. W roku 2013 zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w środowisku zamieszkania.

Ponadto w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest asystent rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

udzielanie pomocy rodzinom zastępczym spokrewnionym oraz pełnoletnim wychowankom opuszczającym te rodziny;

prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, w tym poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów oraz udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;

udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w uzyskaniu zatrudnienia, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;

współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

sporządzanie planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z zespołem interdyscyplinarnym, określającego cel, spodziewane efekty, zakres działań oraz role wszystkich osób, których dotyczy plan pracy z rodziną, w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie;

monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;

sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;

współpraca z rodziną zastępczą, rodzinnym domem dziecka, placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, w których umieszczono dziecko z rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i sądem.

#### ***Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej***

| <b>OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W RZEPINIE</b>         | <b>LICZBA OSÓB ZATRUDNIONYCH</b> |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------|
| <i>Kierownik OPS</i>                                | 1                                |
| <i>Główny księgowy</i>                              | 1                                |
| <i>Dział Pomocy Środowiskowej</i>                   | 5                                |
| <i>Asystent rodziny</i>                             | 1                                |
| <i>Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych</i> | 2                                |

|                                       |   |
|---------------------------------------|---|
|                                       |   |
| <i>Koordinator ds. komputeryzacji</i> | 1 |
| <i>Opiekunka domowa</i>               | 2 |
| <i>Sprzątaczką</i>                    | 1 |

#### 4. Problemy społeczne

Pomoc społeczna ma za zadanie wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacją życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, przy czym beneficjent korzystający z pomocy społecznej ma obowiązek współdziałania w rozwiązywaniu własnej trudnej sytuacji życiowej. Z ustawy o pomocy społecznej wynika, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

ubóstwa

sieroctwa

bezdomności

bezrobocia

niepełnosprawności

długotrwałej lub ciężkiej choroby

przemocy w rodzinie

potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi

potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności

bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

alkoholizmu lub narkomanii

zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej

klęski żywiołowej lub ekologicznej

#### **Bezrobocie**

Bezrobocie jest problemem złożonym i różnie definiowanym. Szerszą kategorią jest pozostawanie bez pracy lub nieaktywność zawodowa. Są to kategorie szczególnie ważne z punktu widzenia opisu klientów pomocy społecznej oraz programów adresowanych do nich w ramach tego systemu

W myśl art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zm. ), osobą bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia oraz nie wykonuje innej pracy zarobkowej, pozostaje w gotowości do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz jest zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania Urzędzie Pracy.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz tego zjawiska głównie ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz „pracy na czarno”. Bezrobocie obniża standard życia i rozszerza obraz patologii społecznej. Bezpośrednio wpływa na poziom życia rodzin i prowadzi często do :

dezintegracji rodziny,

osłabienia więzi emocjonalnych między członkami rodziny,

zwiększa ryzyko zaistnienie patologii życia społecznego,  
utruty poczucia bezpieczeństwa i wpływu na własne życie,  
degradacji ekonomicznej i społecznej.

Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin. W funkcjonowaniu rodzin dotkniętych bezrobociem dochodzi do poważnych zakłóceń. Negatywne zmiany mogą dotyczyć wszystkich funkcji rodziny. Negatywny wpływ bezrobocia na więź małżeńską niesie ze sobą niebezpieczeństwo osłabienia związków uczuciowych i zaburzenia ról małżeńskich i rodzicielskich. Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstawanie napięć i konfliktów w rodzinie. Z drugiej strony, ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację. Często prowadzi do rozpadu rodziny i może być zagrożeniem przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Problem bezrobocia zwłaszcza długotrwałego wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływania.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to w głównej mierze rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywne poszukiwanie zatrudnienia i pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego. Forma, wysokość i okres wypłacania świadczenia powinna być uzależniona od aktywności bezrobotnego i jego rodziny

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną naszej gminy, jak również całego powiatu słubickiego nadal pozostaje bezrobocie. Na koniec grudnia 2013 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Słubicach zarejestrowanych było 420 bezrobotnych z gminy Rzepin, z czego 178 to kobiety. Prawo do zasiłku z tego tytułu posiadały jedynie 63 osoby.

Z danych statystycznych wynika, że najliczniejszą grupę bezrobotnych na terenie Gminy Rzepin stanowią osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj.:

osoby do 25 roku życia,  
długotrwale bezrobotni,  
osoby po 50 roku życia ,  
bez kwalifikacji zawodowych,  
bez doświadczenia zawodowego,  
bez wykształcenia średniego,  
samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko w wieku do 18 roku życia,  
osoby , które po opuszczeniu zakładu karnego nie podjęli zatrudnienia,  
niepełnosprawni.

Warto zaznaczyć, że w walce z bezrobociem znaczącą rolę odgrywa Powiatowy Urząd Pracy w Słubicach. Oferta działań adresowanych do bezrobotnych jest duża. Obejmuje między innymi:

szkolenia,  
doradztwo zawodowe,  
pośrednictwo pracy,  
staże, prace interwencyjne,  
roboty publiczne,  
prace społecznie użyteczne,  
jednorazową pomoc na podjęcie działalności gospodarczej

Działania Gminy w zakresie walki z bezrobociem obejmują głównie :

tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy  
i przedsiębiorczości mieszkańców,

organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych,

organizowanie prac społecznie-użytecznych.

Dodatkowo w ostatnich latach ważnym elementem w aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale pozostających bez pracy stał się projekt systemowy pt. „Wsparcie instrumentami aktywnej integracji mieszkańców Gminy Rzepin”, współfinansowany ze środków unijnych, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013. Dzięki możliwościom korzystania z funduszy unijnych pojawiła się szansa na rozwój pomocy społecznej, zwłaszcza w odniesieniu do osób pozostających bez pracy, którym stwarza się możliwość uczestnictwa w różnych instrumentach aktywnej integracji. Mają one pomóc w przezwyciężeniu barier zawodowych, zdrowotnych, edukacyjnych i społecznych w dostępie do zatrudnienia i usług społecznych. Wsparciem w ramach uczestnictwa w/w projekcie zostały objęte osoby nie pracujące, będące w wieku aktywności zawodowej, korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie. Są to osoby o obniżonym poczuciu własnej wartości i ograniczonych umiejętnościach społecznych, które utrudniają dostęp do rynku pracy. W grupie tej znajdowały się osoby o różnym poziomie motywacji do dokonywania zmian funkcjonowania społecznego.

***Liczba osób z terenu gminy Rzepin biorących udział w projekcie systemowym pt. „Wsparcie instrumentami aktywnej integracji mieszkańców Gminy Rzepin”,***

| Rok realizacji | Liczba osób uczestniczących w projekcie |
|----------------|-----------------------------------------|
| 2011           | 41                                      |
| 2012           | 20                                      |
| 2013           | 20                                      |

Źródło: Opracowania własne OPS

### **Bezdomność**

W literaturze bezdomność określana jest jako względnie trwała sytuacja człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nie posiadającego własnego mieszkania. Wyróżnić można bezdomnych z „przymusu” i z „wyboru”. Bezdomni z wyboru – to osoby o specyficznych predyspozycjach osobowościowych, które nie pozwalają im nigdzie osiedlić się na stałe, zdomowić. Bezdomni z przymusu – to osoby, które ze względów osobistych i ekonomicznych są bezdomne.

Osoba bezdomna nie jest w stanie usamodzielnąć się bez właściwego wsparcia ze strony pomocy społecznej. Brak stałego miejsca zameldowania praktycznie pozbawia osobę bezdomną szans na znalezienie zatrudnienia, a tym samym zdobycie środków na samodzielne życie.

Obowiązkiem Gminy wynikającym z ustawy o pomocy społecznej jest zapewnienie osobie bezdomnej: schronienia, gorącego posiłku i odzieży dostosowanej do pory roku. Zjawisko bezdomności w Gminie Rzepin nie jest statystycznie problemem ilościowo istotnym. Główną jej przyczyną przeważnie jest alkohol. Jednak jest to problem społeczny, trudny do rozwiązania. Brak bazy lokalowej (schroniska dla bezdomnych, noclegowni) na terenie gminy ujawnia ten problem szczególnie w okresie zimowym. Wówczas osoby bezdomne kierowane są do schronisk i noclegowni na terenie województwa lubuskiego. Bezdomność najczęściej dotyczy mężczyzn w wieku produkcyjnym

### **Niepełnosprawność**

Definicja niepełnosprawności jest bardzo płynna i nie daje się jej jasno sprecyzować. Różnorodność ta wynika z licznych uregulowań prawnych, które były tworzone w różnym okresie i niejednokrotnie nie zachowują spójności w interpretacji zjawiska niepełnosprawności. Wspólnym mianownikiem wszystkich poniższych definicji niepełnosprawności jest brak możliwości przystosowania danego organizmu do warunków w których się znajduje.

W myśl art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W myśl art. 1 cytowanej ustawy, niepełnosprawność zostaje potwierdzona orzeczeniem:

- a) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (wyróżnia się stopień lekki, umiarkowany i znaczny),

b) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub

c) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Określenie stopnia niepełnosprawności może być również dokonane przez lekarzy orzeczników ZUS i KRUS. Takie orzeczenie jest niezbędne w przypadku występowania o przyznanie świadczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Według Karty Praw Osób Niepełnosprawnych – niepełnosprawną osobą jest ta, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia codzienne życie, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Według światowej Organizacji Zdrowia (WHO) przez niepełnosprawność należy rozumieć stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego lub dysfiguracji, powstały w skutek urazów, schorzeń, zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczne ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych (takich jak samoobsługa, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacja w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego) w warunkach, czasie i formach właściwych przeciętnemu przedstawicielowi danej populacji.

Najczęstszymi problemami, z jakimi spotykają się w swojej codziennej egzystencji osoby niepełnosprawne to :

utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji,

utrudnienia architektoniczne i komunikacyjne,

pogarszanie się sytuacji ekonomicznej,

bariery psychologiczne,

***Osoby niepełnosprawne pobierające zasiłek pielęgnacyjny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rzepinie.***

| <b>Rok</b>                                             | <b>2011</b> | <b>2012</b> | <b>2013</b> |
|--------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny</b> | 244         | 263         | 282         |

Osoby niepełnosprawne napotykać liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Nic tak nie pomaga człowiekowi, którego dotyka problem czy nieszczęście jak świadomość, że nie jest z nim sam, że ma wokół siebie ludzi, którzy są gotowi mu pomóc. Szczególnym wsparciem jest wtedy fakt, że są ludzie, którzy mają taki sam problem czy spotkało ich takie samo nieszczęście, ale sobie z nim radzą, bo są razem, wspierają się wzajemnie. Dlatego też 10 stycznia 2013 r., odbyło się Zebranie Założycielskie Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „SŁONECZKO”

W zebraniu wzięły udział 24 osoby. Uczestnicy podjęli uchwałę o powołaniu Stowarzyszenia, dokonali wyboru jego władz oraz wyłonili Komitet Założycielski, który zajął się jego rejestracją. Celem Stowarzyszenia jest reprezentowanie interesów osób niepełnosprawnych i ich rodzin (opiekunów) bez względu na rodzaj niepełnosprawności. Na terenie gminy Rzepin działa również Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „WSPARCIE” przy Powiatowym Ośrodku Wsparcia w Rzepinie. Działalność Ośrodka ukierunkowana jest przede wszystkim na jak największe usamodzielnienie się uczestników i naukę czynności samoobsługowych. Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Rzepinie jest miejscem przeznaczonym dla dorosłych osób z upośledzeniem umysłowym bądź chorych psychicznie. Poprzez prowadzone treningi zachęca się uczestników do świadomej aktywności w życiu codziennym. Wszelka działalność ma również na celu zwiększenie sprawności intelektualnej osób biorących udział w zajęciach. Ośrodek znajduje się w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Rzepinie.

Formułując kierunki polityki społecznej gminy Rzepin należy pamiętać o prowadzeniu szeroko zakrojonych działań, których celem jest przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych, prowadzących do większej ich aktywności zawodowej i społecznej.

Prognozuje się, że w latach obowiązywania niniejszej Strategii, liczba osób niepełnosprawnych na terenie gminy Rzepin, jak i korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie będzie systematycznie rosła z uwagi na starzenie się społeczeństwa.

## Ubóstwo

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej funkcjonuje jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda, niedostatek. Ubóstwo można zdefiniować jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej. Do pomiaru ubóstwa najczęściej przyjmowana jest tzw. ekonomiczna definicja ubóstwa. Ubóstwem określa się sytuację, w której jednostka (osoba, rodzina, gospodarstwo domowe) nie dysponuje wystarczającymi środkami (zarówno środkami pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i dochodów z poprzednich okresów jak i w formie nagromadzonych zasobów materialnych) pozwalającymi na zaspokojenie jej potrzeb. Tym samym poza definicją ubóstwa pozostają aspekty kulturowe, polityczne i socjologiczne życia w ubóstwie, związane z wyłączeniem z życia społecznego.

Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie mieszczącego się dochodu rodziny lub osoby w tzw. minimum socjalnym. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie minimum socjalnego. Podstawowym czynnikiem ubóstwa jest bezrobocie. Poziom ubóstwa szczególnie widoczny jest w rodzinach wielodzietnych, rodzinach samotnie wychowujących dzieci oraz w rodzinach

utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (innych niż renta i emerytura). Jednym z najczęstszych powodów przyznawania pomocy przez OPS w Rzepinie jest ubóstwo. Barometrem poziomu ubóstwa w gminie Rzepin, jest sytuacja w kraju, która determinuje wielkość zjawiska. Wszelkie pogorszenie sytuacji na rynku pracy lub spowolnienie gospodarcze odbija się również na gminie Rzepin.

W okresie obowiązywania Strategii, prognozuje się spadek liczby gospodarstw domowych zagrożonych ubóstwem, na skutek poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, wzrostu dochodów gospodarstw domowych za sprawą zwiększenia wynagrodzenia minimalnego oraz dzięki zatrudnieniu mieszkańców z gminy Rzepin na niemieckim rynku pracy.

### *Ubóstwo jako powód przyznania pomocy*

| Powód trudnej sytuacji życiowej | Liczba rodzin |      | Liczba osób w rodzinie |      |
|---------------------------------|---------------|------|------------------------|------|
|                                 | 2012          | 2013 | 2012                   | 2013 |
| Ubóstwo                         | 303           | 270  | 954                    | 825  |

*Źródło : Opracowania własne OPS*

### **Problemy opiekuńczo – wychowawcze.**

Rodzinę najogólniej określa się jako naturalną i podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez które powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów jak: wspólne zamieszkanie jej członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem dziecka, która ma obowiązek zaspokoić wszystkie jego potrzeby. Rodzina przede wszystkim powinna umożliwić prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych.

Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieświadomego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Wśród wielu zewnętrznych czynników zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, na pierwszy plan wysuwają się bezrobocie i ubożenie społeczeństwa. Bezrobocie stanowi główne uwarunkowanie wykluczenia społecznego i zaburza wypełnianie ekonomicznej funkcji rodziny. Rodzina skupiona na zaspokajaniu jej najbardziej podstawowych potrzeb nie jest w stanie zaspokoić potrzeb wyższego rzędu, a to z kolei hamuje prawidłowy rozwój jej członków.

Osoby pozostające przez długi okres bez zatrudnienia tracą wiarę we własne siły i możliwości. Rodzi się u nich poczucie bezradności, stres i frustracja co znacznie rzutuje na pogorszenie sytuacji rodziny w każdym wymiarze jej funkcjonowania. W konsekwencji długotrwałe bezrobocie prowadzi do narastania wewnętrznych konfliktów w rodzinie, różnego typu uzależnień oraz przemocy domowej. Negatywnym skutkiem długotrwałego bezrobocia jest ograniczenie możliwości rozwojowych dla młodych osób wzrastających w takich rodzinach. Brak środków finansowych pozwalających na korzystanie z usług o charakterze edukacyjnym powoduje, że członkowie rodzin dotkniętych bezrobociem nie są w stanie podnosić swoich kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz aktywnie poruszać się na rynku pracy. W sytuacji przedłużającego się bezrobocia rodzina zmuszona jest korzystać ze świadczeń pomocy społecznej, co w przypadku wielu rodzin skutkuje uzależnieniem finansowym od tej pomocy, a tym samym utrwala postawę bierną na rynku pracy. Natomiast dzieci i młodzież wychowywana w rodzinach będących wieloletnimi klientami ośrodka pomocy społecznej jako osoby dorosłe mogą również traktować świadczenia pieniężne jako źródło stałego utrzymania. Sytuacja taka nazywana jest zjawiskiem „dziedziczenia biedy” i utrwala postawę roszczeniową w stosunku do państwa, co może doprowadzić do całkowitego rozpadu rodziny.

Brak więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami a dziećmi może powodować u dziecka poczucie alienacji i wyobcowania w środowisku rodzinnym. Dziecko stając się nastolatkiem szuka wtedy autorytetów w innych grupach społecznych poza rodziną. Przynależność młodego człowieka do subkultury młodzieżowej może stanowić zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Największymi zagrożeniami wewnętrznymi tkwiącymi w samej rodzinie i niszczącymi ją są uzależnienia i związane z nimi konsekwencje dla wszystkich członków rodziny. Rodzina z problemem alkoholowym to rodzina w której co najmniej jedno z rodziców nadużywa alkoholu lub jest od niego uzależnione. Dominującą postawą członków rodziny alkoholika jest zaprzeczanie obecności problemu alkoholowego. Ukrywanie problemu prowadzi do ograniczania kontaktów z osobami spoza rodziny. Życie rodziny alkoholika obraca się wokół niego, a członkowie rodziny popadają we współuzależnienie. Proces zdrowienia takiej rodziny obejmuje terapię wszystkich członków. W rodzinach alkoholowych często współwystępuje zjawisko przemocy domowej.

Wewnętrzną przyczyną dysfunkcji rodziny mogą być także zaburzone relacje między jej członkami. Rodzina pozornie może funkcjonować prawidłowo, natomiast ukryta patologia skrywana jest za pozorami sukcesów finansowych, kariery zawodowej rodziców lub zaspokajaniu wyrafinowanych potrzeb materialnych dzieci. Zapracowani rodzice nie mają czasu dla dziecka, nie przekazują im żadnych trwałych wartości. Więzy w takich „zapracowanych rodzinach” są zaburzone pomiędzy wszystkimi jej członkami. Małżonkowie, którzy nie spędzają czasu ze sobą nie mają okazji do budowania prawidłowych relacji partnerskich i nie budują także relacji z dziećmi, co może prowadzić do rozpadu rodziny

#### ***Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jako powód przyznania pomocy***

| Powód trudnej sytuacji życiowej                  | Liczba rodzin |      | Liczba osób w rodzinie |      |
|--------------------------------------------------|---------------|------|------------------------|------|
| Lata:                                            | 2012          | 2013 | 2012                   | 2013 |
| Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych | 71            | 77   | 264                    | 308  |

*Źródło : Opracowania własne OPS*

#### **Przemoc w rodzinie**

Przemoc domową, zwaną też przemocą w rodzinie , można najogólniej zdefiniować jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,

siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, sprawca jest silniejszy a ofiara słabsza,

narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykliwości fizycznej, godności, szacunku),

powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Najczęściej przyczyną przemocy i agresji w rodzinie jest: alkoholizm, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Przemoc w rodzinie powoduje łamanie norm moralno – prawnych, zastraszanie dzieci, agresję, depresję i choroby psychiczne. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. W stosunku do dzieci przemoc stosują zazwyczaj oboje rodzice. Oboje są sprawcami zaniedbań, jednak z opinii pracowników socjalnych wynika, że w większym stopniu to mężczyźni zostawiają rodziny, unikając łożenia na ich utrzymanie i odpowiedzialności za wychowanie dzieci.

Zespół Interdyscyplinarny, to zespół który pełni funkcję strategiczną – koordynującą – kształtującą lokalną politykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stwarzający spójny system ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Ponadto, zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w jego skład oraz innych specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

Etapy tworzenia Zespołu:

- Uchwała Nr VI/51/2011 Rady Miejskiej w Rzepinie z dnia 28 marca 2011 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania;
- Podpisanie Porozumień o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym pomiędzy Burmistrzem Rzepina, a poszczególnymi podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Zarządzenie Nr 69/2011 Burmistrza Rzepina z dnia 15 listopada 2011 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Rzepinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi m.in.: przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Policji, Parafialnego Zespołu CARITAS, NZOZ „Szpital Powiatowy” w Słubicach, Szkoły Podstawowej nr 1 w Rzepinie, Zespołu Szkół w Kowalowie oraz w Rzepinie.

Podstawowym instrumentem podejmowania interwencji w rodzinie, w której dochodzi do przemocy jest Niebieska Karta. Jest to narzędzie, które skutecznie ujawnia przemoc w rodzinie, a później chroni pokrzywdzonych i pozwala podejmować działania wobec sprawcy.

#### ***PROCEDURA "NIEBIESKIE KARTY" WSZCZĘTA w 2013 r.***

|                                                           |                                                                                                                                          |                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Liczba "Niebieskich Kart-A" założonych w roku 2013</b> | <b>Liczba "Niebieskich Kart-A" przekazanych do przewodniczącego zespołu w terminie nie później niż 7 dni od dnia wszczęcia procedury</b> | <b>Liczba "Niebieskich Kart" do zespołu interdyscyplinarnego w innej gminie (wg właściwości)</b> |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|

| 1  | 2  | 3 |
|----|----|---|
| 35 | 35 | 0 |

*Źródło : Opracowania własne OPS*

W latach obowiązywania Strategii, zakłada się wzrost świadomości mieszkańców gminy odnośnie problemu przemocy w rodzinie poprzez działania profilaktyczno-edukacyjne. Poprzez ścisłe współdziałanie z Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakłada się dalszy wzrost skuteczności działania na rzecz osób doświadczających przemocy jak i sprawców przemocy domowej.

### **Alkoholizm**

Światowa Organizacja Zdrowia określa alkoholizm jako chorobę związaną ze znacznym osłabieniem wynikającym z trwałego i nadmiernego spożywania alkoholu, przy czym osłabienie oznacza dysfunkcjonalność na poziomie fizycznym, psychicznym oraz społecznym.

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uzależnienie od alkoholu definiuje jako kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem uzależnienia jest pragnienie alkoholu. Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”),

Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zmierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia),

Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane,

Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek do wywołania oczekiwanego efektu,

Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie,

Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.

Problemy z jakimi najczęściej spotykają się alkoholicy to zaburzenia życia rodzinnego, problemy w kontaktach z ludźmi, problemy finansowe, przemoc wobec bliskich, problemy z prawem. W rodzinach z problemem alkoholowym najbardziej bezbronni, a jednocześnie najbardziej poszkodowani są dzieci. Sytuacja panująca w dysfunkcyjnych rodzinach z problemem alkoholowym zmusza dzieci do odgrywania różnych „ról”. Role te, to postawy obronne wobec zagrożeń jakie stwarza patologiczna rodzina z problemem alkoholowym, to także różne sposoby ukrywania alkoholizmu oraz piętna jakie odciska na rodzinie. Brak ciepła emocjonalnego i wsparcia poważnie utrudnia właściwe ukształtowanie się u dziecka poczucia własnej wartości. Bardzo często żyje ono w przekonaniu, że do awantur w rodzinie dochodzi z jego winy.

Od problemu alkoholizmu nie jest wolna także młodzież. Inicjację alkoholową statystycznie młodzież przeżywa w wieku 13 – 14 lat. Jak wskazują badania jednym z częstszych powodów picia jest chęć przypodobania się kolegom, poczucia się dorosłym.

### **Alkoholizm jako powód przyznania pomocy**

| Powód trudnej sytuacji życiowej | Liczba rodzin |      | Liczba osób w rodzinie |      |
|---------------------------------|---------------|------|------------------------|------|
|                                 | 2012          | 2013 | 2012                   | 2013 |
| Alkoholizm                      | 67            | 84   | 151                    | 129  |

*Źródło : Opracowania własne OPS*

**Realizatorzy zadań zaplanowanych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok w Gminie Rzepin:**

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Urząd Miejski w Rzepinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji w Rzepinie,
- Dyrektorzy wraz z kadrami pedagogicznymi szkół podstawowych, gimnazjów, średnich oraz przedszkoli,
- Stowarzyszenia, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, parafie,
- Placówki profesjonalnie zajmujące się profilaktyką i terapią uzależnień
- Służba zdrowia

Koordinacją zadań GPPiRPA zajmuje się Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zakłada się że w latach obowiązywania Strategii liczba świadczeń przyznawanych ze względu na alkoholizm znacząco nie wzrośnie i będzie utrzymywać się na poziomie zbliżonym do obecnego. Ponadto zakłada się dalszy wzrost skuteczności działań realizowanych przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rzepinie oraz Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy

### Sytuacja osób starszych

Zgodnie z obowiązującą klasyfikacją Światowej Organizacji Zdrowia starość rozpoczyna się od 60 roku życia. Okres ten dzieli się na podokresy: od 60 do 74 roku życia zwany okresem wczesnej starości tzw. III wiek, od 75 do 89 roku życia okres starości późniejszej oraz wiek sędziwy po 90 roku życia zwany także okresem długowieczności. Starość będąca efektem procesu starzenia się ma przede wszystkim wymiar biologiczny (charakterystyczny się obniżeniem sprawności fizycznej i odporności organizmu oraz pogorszeniem pracy zmysłów) lecz także psychologiczny (zmiana osobowości człowieka, pogorszenie pamięci, trudności w uczeniu się, koncentracji uwagi, dokonywanie swoistego bilansu swojego życia) oraz społeczny (trudności w przystosowaniu się do pełnienia nowych ról społecznych, poddawanie się stereotypom dotyczącym zdolności i ograniczeń psychofizycznych człowieka starszego). Należy jednak podkreślić, że proces starzenia się organizmu i jednostki jest mocno zindywidualizowany i nie przebiega u każdego człowieka w sposób szablony.

Osoby starsze boją się nie tylko chorób i niepełnosprawności, ale także osamotnienia i nietolerancji. Dlatego do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Najcięższy los spotyka seniorów dotkniętych zjawiskiem samotności, znajdujących się często w niekorzystnej sytuacji we własnej rodzinie. W związku ze zmianą modelu rodziny, znikają wielopokoleniowe rodziny, w których osoby starsze mogły liczyć na opiekę oraz zainteresowanie. Polscy seniorzy żyją najczęściej w rodzinach swych dzieci.

W życiu człowieka starszego z jednej strony ogromnej wagi nabierają banalne sprawy dnia codziennego, z którymi musi się borykać na skutek postępującej słabości własnego organizmu, a z drugiej strony ambicje i motywacje, które kierowały zachowaniem i dążeniami w latach wcześniejszych. Pojawia się refleksja dotycząca przeszłości. Coraz częściej myśli się o przyszłości i końcu własnego życia. Pojawiają się smutek i strach.

Starość jest okresem trudnym, człowiek musi zostać do niej odpowiednio przygotowany, znaną rolę w tym procesie odgrywają Kluby Seniora, Uniwersytety III Wieku, instytucje wspierające osoby starsze, rodzina, znajomi jak i całe społeczeństwo.

| <b>Liczba seniorów - Gmina ogółem (wiek 60 +)</b> | <b>2008</b> | <b>2009</b> | <b>2010</b> | <b>2011</b> | <b>2012</b> |
|---------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Seniorzy ogółem                                   | 1494        | 1554        | 1635        | 1693        | 1753        |
| Kobiety                                           | 928         | 949         | 991         | 1015        | 1038        |
| Mężczyźni                                         | 566         | 605         | 644         | 678         | 715         |

Tabela. Liczba seniorów w Gminie Rzepin w latach 2008-20012

Na terenie Gminy Rzepin działa prężnie **Stowarzyszenie Seniorów Rzepińskich**, które powstało w 1999 roku z inicjatywy pana Dionizego Wiatra i nosiło pierwotnie nazwę Koła Przyjaciół Rzepina. Stowarzyszenie zrzesza emerytów i rencistów z terenu Gminy Rzepin.

W latach obowiązywania Strategii prognozuje się, iż liczba osób starszych w wieku poprodukcyjnym będzie się systematycznie powiększać oraz będzie stanowiła coraz liczniejszą grupę osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie.

#### 5. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki publiczne, samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

#### *Instytucje oferujące pomoc i wsparcie na terenie gminy Rzepin*

| Instytucja                                                     | Adres                                      |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie                           | ul. Plac Ratuszowy 1<br>69 - 110 Rzepin    |
| Urząd Miejski w Rzepinie                                       | ul. Plac Ratuszowy 1<br>69 – 110 Rzepin    |
| Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzepinie | ul. Sienkiewicza 20<br>69 - 110 Rzepin     |
| Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Rzepinie               | ul. Wojska Polskiego 28<br>69 - 110 Rzepin |
| Szkoła Podstawa im. J. Korczaka w Kowalowie                    | ul. Rzepińska 10<br>69- 110 Rzepin         |
| Gimnazjum im. K.K. Baczyńskiego w Kowalowie                    | ul. Rzepińska 10<br>69- 110 Rzepin         |
| Gimnazjum im. J. Kochanowskiego w Rzepinie                     | ul. Wojska Polskiego 30<br>69 – 110 Rzepin |
| Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Rzepinie             | ul. Wojska Polskiego 30<br>69 – 110 Rzepin |
| Technikum Leśne im. prof. J. Miklaszewskiego w Staroście       | Starościń 34<br>69-110 Rzepin              |

|                                                                       |                                        |
|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ESKULAP" w Rzepinie            | ul. Słubicka 4<br>69 – 110 Rzepin      |
| Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ATIS" w Rzepinie               | ul Dworcowa 63<br>69 – 110 Rzepin      |
| Miejski Dom Kultury w Rzepinie                                        | ul. Słubicka 3<br>69 – 110 Rzepin      |
| Komisariat Policji w Rzepinie                                         | ul. Dworcowa 26<br>69 – 110 Rzepin     |
| Parafialny Zespół Caritas w Rzepinie                                  | ul. Pl. Kościelny 4<br>69 – 110 Rzepin |
| Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „SŁONECZKO” w Rzepinie | ul. Wąska 3/3<br>69 – 110 Rzepin       |
| Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „WSPARCIE” w Rzepinie  | ul. Woj. Polskiego 30<br>69-110 Rzepin |
| Stowarzyszenie Seniorów Rzepińskich                                   | ul. Woj. Polskiego 30<br>69-110 Rzepin |

Tabela. Instytucje oferujące pomoc i wsparcie na terenie gminy Rzepin

### III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jako najbardziej rozpowszechniony sposób analizy strategicznej obejmuje najważniejsze zjawiska społeczne w gminie i w jej otoczeniu. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), *threats* (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu).

Rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz szans wynikających z otoczenia, jak również z potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji na podstawie których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Wyniki analiz mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń z zakresu problemów społecznych i polityki społecznej ujęte zostały w następującym zakresie tematycznym:

1. Demografia
2. Ubóstwo
3. Sytuacja na rynku pracy

4. Sytuacja rodziny i dziecka
5. Sytuacja osób niepełnosprawnych
6. Sytuacja osób bezdomnych

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie Rzepin. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań.

#### Demografia

| <b>SILNE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>SŁABE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Dostrzeganie przez władze lokalne problematyki związanej ze starzeniem się mieszkańców gminy i chęć podejmowania działań o charakterze wspierającym.</li> </ul>                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Starość demograficzna wsi,</li> <li>- Niewystarczająca liczba instytucji wspierających seniorów,</li> <li>- Niewystarczający system poradnictwa geriatrycznego,</li> <li>- Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego osobom starszym,</li> <li>- Brak oferty usług wolontarystycznych skierowanych do osób starszych</li> </ul> |
| <b>SZANSE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>ZAGROŻENIA</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Rosnące zapotrzebowanie na pracowników w wieku poprodukcyjnym,</li> <li>- Wydłużenie wieku emerytalnego, a tym samym stopniowe poprawianie się sytuacji materialnej osób wchodzących w wiek emerytalny,</li> <li>- Możliwość pozyskiwania krajowych i zewnętrznych środków finansowych na realizację działań na rzecz osób starszych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Niewydolność dotychczasowego systemu emerytalnego,</li> <li>- Niewydolność systemu opieki zdrowotnej,</li> <li>- Negatywne stereotypy dotyczące potrzeb i funkcjonowania osoby starszej w społeczeństwie</li> </ul>                                                                                                                          |

#### Ubóstwo

| <b>SILNE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>SŁABE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Akceptacja społeczna działań charytatywnych,</li> <li>- Rozwój instrumentów mających na celu zapobieganie i zwalczanie syndromu wyuczonej bezradności</li> </ul>                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Elementy prawne w systemie pomocy społecznej demotywuujące osoby do przezwyciężenia trudnej sytuacji</li> </ul>                                                                                                        |
| <b>SZANSE</b>                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>ZAGROŻENIA</b>                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Wzrost wysokości płacy minimalnej,</li> <li>- Polityka państwa zmierzająca do zmniejszenia obciążeń podatkowych grup najuboższych</li> <li>- Wzmocnienie polityki prorodzinnej na poziomie państwa, regionu i lokalnym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Wzrost bezrobocia w innych krajach Unii Europejskiej, a tym samym nieopłacalność wyjazdów zarobkowych</li> <li>- Wzrost rozwarstwienia społecznego,</li> <li>- Pogłębianie się zjawiska dziedziczenia biedy</li> </ul> |

#### Sytuacja na rynku pracy

| <b>SILNE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                           | <b>SŁABE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Różnorodność form wsparcia osób bezrobotnych,</li> <li>- Doświadczenie instytucji rynku pracy oraz pomocy społecznej w realizacji projektów współfinansowanych przez UE skierowanych do osób bezrobotnych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Wysoki poziom bezrobocia,</li> <li>- Nadwyżki siły roboczej i ukryte bezrobocie na wsi,</li> <li>- Ograniczenia wynikające z przepisów prawa dotyczące doboru uczestników programów i projektów aktywizacji zawodowej</li> <li>- Niski poziom wykorzystywania przez</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                         | pracodawców elastycznych form zatrudnienia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>SZANSE</b>                                                                                                                                                                                                           | <b>ZAGROŻENIA</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Możliwość pozyskiwania krajowych i zewnętrznych środków finansowych na realizację działań na rzecz osób wykluczonych społecznie, w szczególności osób bezrobotnych,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Niekorzystna korelacja pomiędzy wysokością świadczeń z pomocy społecznej a wysokością wynagrodzeń,</li> <li>- Wzrost liczby bezrobotnych z dysfunkcjami osobowościowymi i społecznymi,</li> <li>- Wzrost bezrobocia w innych krajach Unii Europejskiej, a tym samym nieopłacalność wyjazdów zarobkowych</li> </ul> |

#### Sytuacja rodziny i dziecka

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>SILNE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>SŁABE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Różnorodność form wsparcia, w tym wysokospecjalistycznych,</li> <li>- Dobre praktyki systemowe w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną,</li> <li>- Osiągnięcie obowiązkowych standardów w instytucjach działających na rzecz rodziny i dziecka</li> </ul>                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego młodzieży,</li> <li>- Brak działań w zakresie promowania zastępczego rodzicielstwa,</li> <li>- Brak oferty dla młodzieży funkcjonującej na pograniczu patologii,</li> <li>- Brak środków finansowych na zatrudnienie właściwej liczby asystentów rodziny,</li> <li>- Niewystarczająca oferta zajęć profilaktycznych skierowanych do rodziny jako całości</li> </ul> |
| <b>SZANSE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>ZAGROŻENIA</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Możliwość pozyskiwania krajowych i zewnętrznych środków finansowych na realizację działań na rzecz rodziny i dziecka,</li> <li>- Polityka państwa wzmacniająca rolę władz lokalnych w działaniach na rzecz rodziny i dziecka,</li> <li>- Powołanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Osłabienie więzi rodzinnych poprzez postępujące kulturowe lansowanie konsumpcyjnego stylu życia,</li> <li>- Osłabienie więzi rodzinnych wynikające z wyjazdów o charakterze zarobkowym, eurosieroctwo dzieci i młodzieży</li> </ul>                                                                                                                                                                                        |

#### Sytuacja osób niepełnosprawnych

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>SILNE STRONY</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>SŁABE STRONY</b>                                                                                                                                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Funkcjonowanie Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla dorosłych osób niepełnosprawnych w Rzepinie,</li> <li>- Funkcjonowanie pracowni fizjoterapii,</li> <li>- Likwidacja barier w dostępie osób niepełnosprawnych do udziału w projektach współfinansowanych z EFS</li> </ul>                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Niska stopa zatrudnienia osób z orzeczoną niepełnosprawnością,</li> <li>- Infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych</li> </ul> |
| <b>SZANSE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>ZAGROŻENIA</b>                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Możliwość pozyskiwania krajowych i zewnętrznych środków finansowych na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych,</li> <li>- Polityka państwa wzmacniająca rolę władz lokalnych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych,</li> <li>- Tendencja pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych wynikająca z chęci otrzymania</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Niewystarczające świadczenia pieniężne dla osób niepełnosprawnych wynikające z przepisów prawa</li> </ul>                                            |

|                                                  |  |
|--------------------------------------------------|--|
| ulg z tytułu zatrudnienia osoby niepełnosprawnej |  |
|--------------------------------------------------|--|

#### Sytuacja osób bezdomnych

| SILNE STRONY                                                                                                                                                                          | SŁABE STRONY                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Dobre rozeznanie sytuacji osób bezdomnych na terenie gminy,</li> <li>- Duża wrażliwość społeczna na kwestie bezdomności w gminie,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Brak schroniska dla osób bezdomnych</li> </ul>                                                                     |
| SZANSE                                                                                                                                                                                | ZAGROŻENIA                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- podejmowanie działań zmierzających do zorganizowania miejsc noclegowych w okresie zimy</li> </ul>                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- W okresie zimowym problem z osobami bezdomnymi z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury (noclegowni)</li> </ul> |

#### IV. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

##### 6. MISJA

**GMINA RZEPIN INWESTUJE W KAPITAŁ LUDZKI DAJĄC SZANSE ROZWOJU SWOIM MIESZKAŃCOM, PRZECIWDZIAŁA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ DĄŻY DO WZMOCNIENIA AKTYWNOŚCI ŚRODOWISK LOKALNYCH.**

##### 7. ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

##### 8. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

###### CEL STRATEGICZNY I

| CELE OPERACYJNE                                                                                                         | KIERUNKI DZIAŁAŃ                                                                                 | TERMIN    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I.<br/>Ograniczenie zjawiska ubóstwa jako podstawowego czynnika przyczyniającego się do wykluczenia społecznego.</b> | Udzielanie pomocy materialnej osobom ubogim.                                                     | 2014-2020 |
|                                                                                                                         | Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.            |           |
|                                                                                                                         | Współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi w zakresie wsparcia osób najuboższych . |           |
|                                                                                                                         | Inicjowanie zbiorów żywności i odzieży dla osób ubogich.                                         |           |
|                                                                                                                         | Organizowanie warsztatów w zakresie umiejętności                                                 |           |

|                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                          |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|                                                                                           | <p>prowadzenia gospodarstwa domowego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>                                                                                                                                                                   |           |
| <p><b>II.</b><br/><b>Rozwój aktywnych form pomocy na rzecz osób bezrobotnych.</b></p>     | <p>Realizacja projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.</p>                                                                                                                                                                     | 2014-2020 |
|                                                                                           | <p>Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych poprzez dbanie o właściwy przepływ informacji pomiędzy instytucjami oraz informowanie osób bezrobotnych o możliwościach wsparcia. Tworzenie warunków dla powstania Klubu Integracji Społecznej.</p> |           |
|                                                                                           | <p>Wpieranie osób bezrobotnych w nabywaniu kwalifikacji i kompetencji zawodowych.</p>                                                                                                                                                                    |           |
|                                                                                           | <p>Organizowanie warsztatów przedsiębiorczości dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.</p>                                                                                                                             |           |
|                                                                                           | <p>Wspieranie bezrobotnych kobiet w nabywaniu kwalifikacji i kompetencji zawodowych zgodnie z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.</p>                                                                                                               |           |
| <p><b>III.</b><br/><b>Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania bezdomności.</b></p> | <p>Systematyczne monitorowanie zjawiska bezdomności.</p>                                                                                                                                                                                                 | 2014-2020 |
|                                                                                           | <p>Udzielanie pomocy finansowej osobom bezdomnym z terenu gminy mieszkającym w schroniskach dla bezdomnych.</p>                                                                                                                                          |           |
|                                                                                           | <p>Wspieranie budownictwa socjalnego oraz rozwój mieszkalnictwa socjalnego.</p>                                                                                                                                                                          |           |
|                                                                                           | <p>Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób bezdomnych poprzez tworzenie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.</p>                                                                                                                             |           |

## CEL STRATEGICZNY II

| CELE OPERACYJNE                                                                                                            | KIERUNKI DZIAŁAŃ                                                                                                                                                                                          | TERMIN    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I.<br/>Koordynacja działań<br/>diagnostycznych<br/>i profilaktycznych w zakresie<br/>pieczy nad dzieckiem i rodziną</b> | Diagnozowanie sytuacji dziecka i rodziny na terenie gminy.                                                                                                                                                | 2014-2020 |
|                                                                                                                            | Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozy zagrożeń wychowawczych oraz potrzeb udzielania wsparcia dzieciom i młodzieży szkolnej.                                                                         |           |
|                                                                                                                            | Wdrażanie 3-letnich Gminnych Programów Wspierania Rodziny.                                                                                                                                                |           |
| <b>II.<br/>Wspieranie rodziny i dziecka<br/>w prawidłowym<br/>funkcjonowaniu</b>                                           | Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego, wspierającego rozwiązywanie problemów na rzecz dobra dziecka i rodziny.                                                  | 2014-2020 |
|                                                                                                                            | Wdrażanie szkolnych programów profilaktycznych.                                                                                                                                                           |           |
|                                                                                                                            | Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do edukacji informatycznej i zasobów Internetu.                                                                                                                  |           |
|                                                                                                                            | Zapewnienie bezpłatnego uczestnictwa w koloniach i półkoloniach dzieciom z rodzin najuboższych.                                                                                                           |           |
|                                                                                                                            | Wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny w celu osiągnięcia przez rodzinę zagrożoną pozbawieniem praw rodzicielskich odpowiedniego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. |           |
|                                                                                                                            | Organizowanie warsztatów w zakresie kształtowania umiejętności społecznych dzieci i młodzieży.                                                                                                            |           |
|                                                                                                                            | Inicjowanie powstawania i rozwój już istniejących świetlic opiekuńczo-wychowawczych w celu organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.                                                                  |           |

### CEL STRATEGICZNY III

| CELE OPERACYJNE                                                                                                  | KIERUNKI DZIAŁAŃ                                                                                                                                                                                                   | TERMIN    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I.<br/>Zapobieganie stosowania<br/>przemocy w rodzinie<br/>i minimalizowanie skutków jej<br/>występowania</b> | Diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.                                                                                                                                                 | 2014-2020 |
|                                                                                                                  | Wdrażanie 3-letnich Gminnych Programów Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie                                                                                                               |           |
|                                                                                                                  | Współpraca partnerska w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.                                                                                                              |           |
|                                                                                                                  | Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenia pracy socjalnej) |           |
|                                                                                                                  | Realizacja procedury szybkiej interwencji kryzysowej w sytuacji zaistnienia aktu przemocy w rodzinie.                                                                                                              |           |
|                                                                                                                  | Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”.                                                                                                                                                                          |           |
|                                                                                                                  | Udzielenie schronienia ofiarom przemocy w celu odizolowania od sprawcy przemocy.                                                                                                                                   |           |
|                                                                                                                  | Kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno-edukacyjnych.                                                                                                                                                 |           |
|                                                                                                                  | Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób z tzw. grup ryzyka.                                                                                                                                                  |           |
|                                                                                                                  | Wdrażanie szkolnych programów profilaktycznych w celu ograniczenia zjawiska przemocy.                                                                                                                              |           |
|                                                                                                                  | Tworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, wyrównywanie szans poprzez realizację zajęć wyrównawczych, finansowanie kolonii dzieciom z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy i alkoholizmu.                 |           |

|                                                                                              |                                                                                                                                                                             |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>II.<br/>Zapobieganie uzależnieniom<br/>i minimalizowanie skutków ich<br/>występowania</b> | Wdrażanie Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.                                                                                                           | 2014-2020 |
|                                                                                              | Rozwój pracy socjalnej poprzez budowanie międzyinstytucjonalnych koalicji na rzecz rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami.                                     |           |
|                                                                                              | Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych.                                                                                                                      |           |
|                                                                                              | Wdrażanie szkolnych programów profilaktycznych w celu zmiany zachowań i postaw dzieci i młodzieży wobec alkoholu, narkotyków, jedzenia, korzystania nowych technologii itp. |           |
|                                                                                              | Tworzenie warunków do zmiany zachowań i postaw mieszkańców wobec uzależnień.                                                                                                |           |
|                                                                                              | Organizowanie występów teatrów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.                                                                                                     |           |

#### CEL STRATEGICZNY IV

| CELE OPERACYJNE                                                                    | KIERUNKI DZIAŁAŃ                                                                                                                                                                                                              | TERMIN    |
|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I.<br/>Przeciwdziałanie<br/>wykluczeniu<br/>społecznemu ludzi<br/>starszych</b> | Minimalizowanie potencjalnych przyczyn wykluczenia społecznego osób starszych poprzez zaspokojenie ich podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenie pracy socjalnej) | 2014-2020 |
|                                                                                    | Wspieranie aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym poprzez zwiększenie ich szans na rynku pracy.                                                                                                                     |           |
|                                                                                    | Wzmocnienie pozycji osób starszych poprzez promocję aktywnego starzenia się ze szczególnym uwzględnieniem wolontariatu świadczonego przez seniorów na rzecz innych.                                                           |           |
|                                                                                    | Tworzenie warunków do współpracy z instytucjami,                                                                                                                                                                              |           |

|                                                     |                                                                                                   |           |
|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|                                                     | organizacjami i kościołami w zakresie pomocy osobom starszym.                                     |           |
| <b>II.<br/>Poprawa jakości życia osób starszych</b> | Wzrost jakości i dostępności usług z zakresu opieki i ochrony zdrowia.                            | 2014-2020 |
|                                                     | Finansowanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osoby starszej.                         |           |
|                                                     | Organizowanie usług wolontarystycznych świadczonych na rzecz osób starszych wymagających opieki.  |           |
|                                                     | Rozpowszechnianie ulotek, plakatów i broszur dot. zjawiska przemocy wobec osób starszych.         |           |
|                                                     | Zwiększenie liczby bezpłatnych imprez okolicznościowych i świątecznych z udziałem osób starszych. |           |

#### CEL STRATEGICZNY V

| CELE OPERACYJNE                                                                                                           | KIERUNKI DZIAŁAŃ                                                                                                                                                                | TERMIN    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I.<br/>Podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności oraz praw i uprawnień osób niepełnosprawnych</b> | Upowszechnianie informacji o prawach, uprawnieniach, formach pomocy skierowanych do osób niepełnosprawnych za pośrednictwem ulotek, plakatów, strony internetowej gminy Rzepin. | 2014-2020 |
|                                                                                                                           | Organizowanie spotkań o charakterze obywatelsko-edukacyjnym dla otoczenia osób niepełnosprawnych.                                                                               |           |
| <b>II.<br/>Aktywizacja osób niepełnosprawnych</b>                                                                         | Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych poprzez informowanie o świadczeniodawcach,                                           |           |

|  |                                                                                                                                                               |           |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|  | udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich.                                                                                                         | 2014-2020 |
|  | Zapewnienie bezpłatnego dostępu do usług rehabilitacyjnych osobom niepełnoprawnym, znajdującym się w szczególnej sytuacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej. |           |
|  | Podnoszenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych poprzez szkolenie kadry.                                                                            |           |
|  | Włączanie osób niepełnosprawnych do udziału w organizowanych festynach i spotkaniach okolicznościowych.                                                       |           |

#### CEL STRATEGICZNY VI

| CELE OPERACYJNE                                                            | KIERUNKI DZIAŁAŃ                                                                                                                                       | TERMIN    |
|----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I.<br/>Profesjonalizacja służb społecznych</b>                          | Wzmocnienie wizerunku pracownika socjalnego poprzez doksztalcenie pracowników instytucji pomocy społecznej oraz wzmocnienie pracy socjalnej w terenie. | 2014-2020 |
|                                                                            | Projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz narzędzi służących podniesieniu jakości świadczonych usług społecznych.                |           |
|                                                                            | Stworzenie bazy danych oraz informowanie o aktualnej ofercie i formach świadczonej pomocy.                                                             |           |
| <b>II.<br/>Społeczeństwo obywatelskie jako czynnik integracji lokalnej</b> | Promocja i tworzenie warunków do współpracy z organizacjami pozarządowymi, środowiskami lokalnymi i samorządowymi na rzecz rozwoju społecznego.        | 2014-2020 |

|  |                                                                                                                                |  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | Inspirowanie społeczności lokalnych gminy do tworzenia lokalnych systemów wsparcia w oparciu o ideę sąsiedzkiej pomocniczości. |  |
|  | Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy różnym grupom społecznym.                                                                  |  |

## 9. WSKAŹNIKI MONITORINGU STOPNIA REALIZACJI STRATEGII

Strategia monitorowana będzie corocznie w oparciu o założone wskaźniki monitoringu, ukierunkowujące proces rozwoju społecznego i kapitału ludzkiego.

### Wskaźniki monitoringu:

- w obszarze dotyczącym ludności – np. przyrost naturalny, saldo migracji, dochody na jedną osobę w gospodarstwach domowych, liczba klientów pomocy społecznej, powody korzystania z pomocy społecznej, formy udzielanej pomocy,
- w obszarze rynku pracy – np. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych, w tym liczba kobiet i mężczyzn,
- w obszarze edukacji – liczba ludności z podziałem na wykształcenie,
- liczba programów i projektów będących narzędziami realizacji Strategii,
- wskaźniki monitoringu określone w poszczególnych programach i projektach,
- ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych działań

### Źródłem pozyskania danych do pomiaru wskaźnika będą:

- dane statystyczne gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Miejski w Rzepinie oraz jednostki organizacyjne gminy,
- sprawozdania kierowane do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie,
- sprawozdania z realizacji poszczególnych programów i projektów

## 10. EWALUACJA STRATEGII

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzana będzie ewaluacja ilościowa na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań. Ewaluacja jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności Strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

## 11. FINANSOWANIE STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014 – 2020 finansowana będzie z budżetu samorządu lokalnego oraz środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Osiągnięcie zakładanych rezultatów jest uzależnione od wielkości środków dostępnych na realizację wyznaczonych celów. Niewątpliwie ogromną szansą dla wszystkich podmiotów jest możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych, w tym z Unii Europejskiej.

## 12. STRUKTURA ZARZĄDZANIA STRATEGIĄ

Struktura zarządzania Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014 – 2020 składa się z dwóch poziomów realizacji zadań związanych z wdrażaniem Strategii:

- poziom planowania strategicznego
- poziom wdrażania

#### Poziom planowania strategicznego

1. Uzgadnianie celów Strategii w oparciu o dostępne dane, analizy i diagnozy.
2. Rekomendowanie ewentualnych zmian kierunków działań i przedkładanie Radzie Miejskiej propozycji nowych zapisów w dokumencie Strategicznym.
3. Monitoring procesu wdrażania Strategii.

#### Poziom wdrażania Strategii

1. Diagnozowanie sytuacji w zakresie problematyki społecznej
2. Koordynacja przepływu informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w działania programowe
3. Monitoring procesu wdrażania Strategii pod kątem efektywności podejmowanych działań.
4. Przedkładanie Radzie Miejskiej raportów ewaluacyjnych

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014 – 2020 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie posiada odpowiednie warunki kadrowe i techniczne do właściwej realizacji zadań związanych z wdrażaniem Strategii. Inne podmioty zaangażowane w realizację Strategii zobowiązane są do przedkładania koniecznych informacji i sprawozdań z realizacji działań jednostce koordynującej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014 – 2020 powinna stanowić narzędzie wykorzystywane w procesie pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych. Wszystkie podmioty realizujące niniejszą strategię uwzględniać powinny w trakcie jej wdrażania aktualną sytuację społeczną gminy Rzepin, posiadane zasoby ludzkie, obowiązujące przepisy prawne oraz możliwość finansowania poszczególnych działań w ramach zewnętrznych środków finansowych.

Zgodnie z misją niniejszej Strategii jej realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Rzepin oraz stworzenia warunków do zaspokajania ich potrzeb i realizacji własnych dążeń ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

### **Uzasadnienie**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 roku poz. 182 z późniejszymi zmianami) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Budowa niniejszej strategii obejmuje ocenę zasobów w zakresie instytucji działających w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej, opisanie problemów społecznych, analizę SWOT oraz cele strategiczne.

Wobec powyższego podjęcie stosownej uchwały jest uzasadnione.

Sporządził:

Kierownik OPS

Sławomir Karatysz